

Expunere de motive

Legea electorală pentru alegerile parlamentare nr. 35/2008 împiedică desfășurarea unor alegeri libere și corecte în România, afectează dreptul cetățenilor la vot prevăzut de Art. 36 din Constituție și dreptul de a fi ales prevăzut de Art. 37 și generează, totodată, o gravă discriminare între partidele participante la alegeri.

Prevederea pe care această inițiativă o propune spre a fi modificată nu are echivalent nicăieri în lume! În nici o țară nu îi este cerută unui partid o sumă atât de mare de bani pentru a putea înscrie candidați la alegerile parlamentare la nivel național. **Suma cerută în România pentru înscrierea unui partid în alegeri este de peste 450.000 Euro!** O astfel de prevedere a produs consecințe la alegerile parlamentare din 2008 și la cele din 2012. Trebuie neapărat schimbată în vederea alegerilor din 2016.

Sistemul electoral introdus pentru alegerile generale din 2008 este unul proporțional cu candidaturi în colegii uninominale.

Însă legea prevede, la Art. 29 alin. (5) ca pentru fiecare candidat să fie plătit un depozit de 5 salarii minime pentru economie:

“(5) La depunerea candidaturilor, fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală, organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale, candidat independent trebuie să facă dovada constituirii unui depozit, în contul Autorității Electorale Permanente, cu valoare de 5 salarii minime brute pe țară pentru fiecare candidat.”

Această sumă este un deosebit de mare, mai ales ținându-se cont de nivelul scăzut de venit al cetățenilor români (printre cele mai scăzute din Europa), ridicându-se la momentul respectiv la 4500 RON (5 salarii minime a câte 900 RON fiecare, așadar puțin peste 1000 Euro) pentru un candidat.

Conform legii, Sunt 315 colegii uninominale pentru Camera Deputaților și 137 colegii pentru Senat, așadar 452 de colegii (la care se adaugă 19 mandate acordate minorităților naționale, plus mandatele acordate prin suplimentare).

În România, un partid pentru a putea trimite candidați în toate colegiile uninominale pentru Camera Deputaților și pentru Senat trebuie să plătească o sumă totală de cca 452.000 Euro, ceea ce reprezintă o sumă uriașă, inaccesibilă partidelor, cu excepția celor foarte mari. Or, acest lucru îngreuează grav competiția electorală, condiționând simpla înscriere în alegeri de o sumă foarte mare de bani. Este o formă de discriminare bazată pe avere. De asemenea, se încalcă Art. 2 din Constituția României care prevede, la alin. 1 că “Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.”

A restricționa arbitrar și excesiv simpla înscriere în cursa electorală înseamnă a afecta posibilitatea poporului român de a-și alege organele reprezentative. Aceia care trebuie să decidă cu privire la reprezentativitate sunt cetățenii, prin vot liber, periodic, corect și democratic. Este inacceptabilă eliminarea arbitrară, prin măsuri administrative prealabile înregistrării în competiție, a unor oferte electorale care poate că ar găsi ecou în rândul alegătorilor dacă ar fi permisă și înregistrarea candidaturilor lor.

Situația din Uniunea Europeană se prezintă astfel:

În țări precum Belgia, Danemarca, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Ungaria nu este cerută candidaților și partidelor constituirea unui astfel de depozit.

În unele țări în care mai este percepută plata acestui depozit, sumele cerute sunt: în **Cehia**, depozitul este de **7000 de Euro la nivel național** pentru fiecare partid, în **Estonia două salarii minime pe economie** pentru fiecare candidat; în **Grecia** este cerută o taxă nerambursabilă de **146,74 Euro pentru fiecare candidat**; în **Letonia** maximum **7100 Euro la nivel național** în funcție de câte liste de candidați sunt propuși de fiecare

partid în cele 5 circumscripții ale țării; în **Lituania – un salariu mediu lunar**; în **Olanda 11.250 Euro pentru fiecare partid la nivel național**. Doar în **Marea Britanie** este o sumă ceva mai mare, de **500 Lire sterline** (cca 700 Euro) fiecărui candidat, dar este o diferență imensă de venit între cetățenii britanici și cei români. Salariul mediu anual în România este de sub **3500 Euro** în timp ce în Marea Britanie este de peste **20.000 Lire sterline**. De asemenea, alegerile din Marea Britanie sunt în sistem majoritar, așadar un partid nu este obligat să trimită candidați în toate colegiile uninomniale.

Însă, în România, fiind vorba de un sistem proporțional, în atribuirea mandatelor de deputați și senatori, este necesară obținerea de voturi în toate colegiile uninominale. Cât procentaj obține un partid la nivel național, atâtea mandate va primi proporțional.

Acel partid care a dispus de sumele necesare pentru a trimite candidați în toate colegiile uninominale va obține voturi din toate acestea, în timp ce partidele care nu sunt în măsură să plătească pentru toate colegiile sunt dezavantajate din start întrucât vor obține voturi doar din colegiile unde au candidat. În acest mod, competiția electorală este profund viciată. Fiecare candidat al unui partid mai mic care ar plăti, să spunem, această taxă în doar 25% dintre colegii, este pus în postură de a candida nu contra a câte unui candidat de la un alt partid, ci împotriva a câte 4 candidați ai partidelor mari care au plătit pentru a propune candidați în toate colegiile. Pentru a depăși pragul electoral de 5%, un partid mai mic ar trebui să obțină cel puțin 20% în cazul fiecăruia dintre candidații săi.

Un astfel de sistem este absolut unic, discriminatoriu și nedemocratic!

Prevederea din Art. 29 alin (5) restricționează, așadar, în mod arbitrar dreptul cetățenilor români de a participa la alegeri. Este încălcat și „**Ghidul bunelor practici în chestiuni electorale**” elaborat de **Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept – Comisia de la Veneția** și asumat de către **Consiliul Europei**, prin **Rezoluția 1320 din 2003**, care prevede la Art. 1.3 alin. vi că: **“Dacă este cerută constituirea unui depozit bancar, el trebuie să fie rambursabil dacă respectivul candidat sau partid obține un anumit rezultat; suma respectivă și rezultatul electoral nu trebuie să fie excesive.”**

Suma trebuie privită în totalitatea ei coroborând această cerință excesivă cu modul în care este gândită arhitectura sistemului electoral și anume de sistem proporțional cu candidaturi în colegii uninominale. Propunerea legislativă ar reduce de 10 ori această sumă. În opinia mea, va fi vorba tot de o sumă foarte mare, de cca 45.000 Euro la nivel național, dar s-ar putea spune că se încadrează în cifre relativ rezonabile și ar reprezenta un pas totuși semnificativ pentru a avea alegeri desfășurate într-un cadru ceva mai permisiv decât cel cvasi-imposibil actual.

Remus Cernăa

Deputat independent

